

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus rakenneuudistusten tukiohjelman perustamisesta vuosille 2017 - 2020 ja Euroopan rakenne- ja investointirahastoista annetun asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ja maaseutuasetuksen (EU) N:o 1305/2013 muuttamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus rakenneuudistusten tukiohjelman perustamisesta vuosille 2017—2020 ja Euroopan rakenne- ja investointirahastoista annetun asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ja maaseutuasetuksen (EU) N:o 1305/2013 muuttamisesta (E 87/2015 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Eliisa Hujala, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Annukka Mäkinen, Suomen Kuntaliitto

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komission esityksessä siirrettäisiin komissiolle varattua teknistä tukea enintään 142,8 miljoonaa euroa perustettavaan väliaikaiseen Rakenneuudistusten tukiohjelmaan (Structural Reform Support Programme (SRSP)) vuosille 2017—2020.

Ohjelman tavoitteena on mahdollistaa se, että unioni voi tehdä jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten kanssa käytännön yhteistyötä ja tarjota tukea kasvua edistävien rakenneuudistusten suunnittelussa ja toteutuksessa myös muissa kuin unionin rahoitustukea saavissa ja talouden sopeutusohjelman kohteena olevissa maissa.

Komission esitys liittyy Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistelemiseen ja sen eurooppalaisen talouden ohjausjakson kehittämistä koskevaan osaan, jonka yhteydessä komissio aikoo hyödyntää aikaisempaa enemmän vertaisarviointeja eri politiikkalohkoilla sekä tukea rakennemuutosten toimeenpanoa hyödyntämällä rakenne- ja investointirahastoja ja tarjoamalla neuvontapalveluja.

Valiokunnan lausunto HaVL 8/2016 vp

Jäsenvaltiot voisivat pyytää päästä ohjelmaan vuosittain talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyvässä vuotuisessa yhteydenpidossa.

Valtioneuvoston kanta

Suomen lähtökohtana on, että koheesiopolitiikalla tulee kannustaa EU:n talouksia rakenteellisiin uudistuksiin ja vastuulliseen talouspolitiikkaan, ja Suomi voi siksi tukea komission esitystä, jossa ERI-yleisasetusta 1303/2013 ja maaseuturahastoasetusta 1305/2013 muutetaan siten, että osa komissiolle varatuista teknisen tuen määrärahoista siirretään perustettavaan rakenneuudistusten tukiohjelmaan.

Komission ehdotuksen (s. 10—11 Detailed explanation of the specific provisions of the proposal) mukaan ohjelman rahoitus on enintään 142,8 milj. euroa, mikä vähennetään komission aloitteesta annettavan teknisen tuen varoista. Ehdotuksen artiklassa 18 viitataan myös asetuksen 1305/2013 artikloihin 52 ja 53.

Komissio on vahvistanut, että rahoitus otetaan kokonaisuudessaan ainoastaan komissiolle varatusta teknisestä tuesta.

Suomella on tarkasteluvarauma esityksen yksityiskohdista.

Lisäksi Suomella on kielivarauma asetuksen artiklaan 4. Siinä ilmaisu ”with a view to enhancing jobs” viittaa myös työpaikkojen laatuun eikä yksin lukumäärään, joten ”lisätä työpaikkoja” pitäisi olla ”lisätä työllisyyttä”.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komission ehdottamalla, vuosille 2017—2020 kaavaillulla rakenneuudistusten tukiohjelmalla pyritään vahvistamaan jäsenvaltioiden kykyä suunnitella ja toteuttaa kasvua tukevia hallinnollisia ja rakenteellisia uudistuksia. Ohjelman rahoitus, enintään 142,8 miljoonaa euroa, siirrettäisiin Euroopan rakenne- ja investointirahastosta ja Euroopan maaseuturahastosta komissiolle varatun teknisen tuen osuudesta.

Tuki myönnettäisiin jäsenvaltioille hakemuksesta. Rahoituksen myöntäminen perustuu kiireellisyteen sekä tunnistettujen rakenteellisten ongelmien laajuuteen ja syvyyteen, sosio-ekonomisten indikaattoreiden antamiin tietoihin sekä tukea hakevan jäsenvaltion yleiseen hallinnolliseen kyvykkyyteen. Komission esityksen mukaan prosessi kytkettäisiin Eurooppalaisen talouden ohjausjaksoon ja vuosittain annettaviin maakohtaisiin suosituksiin.

Valiokunta pitää Suomen edun mukaisena, että EU:n budjettiin jo sisältyviä varoja kohdennetaan uudelleen siten, että varoja voidaan ottaa nykyistä nopeammin käyttöön yhteisiin eurooppalaisiin haasteisiin vastaamiseksi. Yksittäisiä maita varten perustettuihin tukirakenteisiin verrattuna esitetyn kaltainen toimintatapa voi lisätä avun nopeutta, joustavuutta ja tehoa. Uusien järjestelyjen voidaan myös arvioida parantavan komission sisäisen toiminnan järjestelmällisyyttä ja koordinaatiota ja siten vähentää toimien päällekkäisyyttä. Byrokratiaa osaltaan vähentää se, että samalla on tarkoitus luopua erillistoimista, joita on luotu Kreikalle ja Kyprokselle.

Valiokunnan lausunto HaVL 8/2016 vp

Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ohjelmavarat otettaisiin EU:n budjetin koheesiopolitiikan rahoituksesta, vaikkakin vain komission teknisen tuen osuudesta. Valiokunta haluaa tässä yhteydessä tähdentää, että EU:n alue- ja rakennepolitiikalle on edelleen tarvetta. Valiokunnan mielestä on tärkeää, ettei tukiohjelman rahoituksella puututa jäsenvaltioiden teknisen tuen osuuteen, joka nykyiselläänkin on pieni.

Saadun selvityksen mukaan komissio tulee antamaan ohjelmasta väli- ja loppuarvioinnin. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että tukiohjelman tulokellisuusutta ja vaikuttavuutta seurataan. Valiokunta korostaa, että toimien täytäntöönpanon seuraamisessa tarvitaan sekä määrää että laatua mittaavia indikaattoreita.

Uutta ohjelmaa voisivat hyödyntää periaatteessa kaikki jäsenvaltiot, tosin tuen on arvioitu suuntautuvan lähinnä niille jäsenmaille, joiden rakenteelliset ongelmat ovat Suomea huomattavasti suuremmat. Valiokunta kuitenkin toteaa, että myös Suomi on suurien haasteiden edessä, ja valiokunta katsoo, että on syytä vielä arvioida tarkemmin mahdollisuuksia hyödyntää ohjelmaa Suomen rakenneuudistuksissa kasvun ja työllisyyden edistämiseksi.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 11.3.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Pirkko Mattila ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Antti Häkkänen kok
jäsen Mika Kari sd
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne